

TULOSTIMIEN VÄRIKASETIT

Versio: 21.10.2019

HANKINNAN KOHDE	
Tulostimien värikasetit	
Keskeiset vaikutukset	
- Energian tuotannon ja käytön aiheuttamat hiilidioksidi- ja muut päästöt tuotteen koko elinkaaren aikana. - Materiaalien sisältämistä haitallisista aineista, kuten palonsuoja-aineista, johtuva ilman, maaperän ja veden pilaantuminen, alailmakehän otsonin muodostuminen ja haitta-aineiden kertyminen eliöihin. - Tuotanto- ja pakkausjätteen muodostuminen. - Uusiutumattomien luonnonvarojen väheneminen raaka-aineiden käyttöönoton ja valmistuksessa tarvittavan öljyn/maakaasun käytön seurauksena - Erityisesti tiettyjen tuotteiden tuotantoketjuissa lapsityön hyväksikäyttö, pakkotyö ja muut ihmisoikeusongelmat.	
TAVOITTEET	OHJAAVAT DOKUMENTIT
- Kemikaalien ja haitallisten aineiden vähentäminen - PVC:n vähentäminen - Jätteiden vähentäminen ja kierrätys - Muiden ympäristövaikutusten vähentäminen - Sosiaalisen vastuun huomioiminen	Alla esitetyt ehdotukset hankinnan vaatimuksiksi ja vertailuperusteiksi perustuvat näihin dokumentteihin. - Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi sähkö- ja elektroniikkaromusta 2012/19/EU - Joutsenmerkki (2017): Opas ympäristömerkkien käyttämiseen julkisissa hankinnoissa - Finnwatch (2019): Vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet ja toimitusketjun hallinta - ILO: Ratifiointit maittain

VASTUULLISUUSNÄKÖKOHTIEN SISÄLLYTTÄMINEN HANKINTAAN

Ohjaavista dokumenteista on poimittu tähän hyviä esimerkkejä. Vastuullisuusnäkökohdat voi siis sisällyttää hankintaan valitsemalla alla esitetyistä vaihtoehtoista. On hyvä huomioida, että markkinatilanteet, hankinnan kohteet ja olosuhteet vaihtelevat alueittain. Hankintayksikön tulee tarkistaa kriteerit ja asettaa aina itse niiden taso omien tavoitteiden ja markkinakartoituksen perusteella. Hankinnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi voi määritellä muitakin vaatimuksia, vertailuperusteita tai sopimusehtoja.

TURVALLISUUS

VAATIMUS	TODENTAMINEN
PERUSTASO	

Jäljitettävyys: Tuote on jäljitettävissä.	Selvitys, josta käy ilmi tuotteen valmistusmaa ja tuotteen valmistusmateriaalit.
Haitalliset aineet: Tarjoajan on toimitettava selvitys tuotteen sisältämistä aineista, jotka on luokiteltu REACH-asetuksen (1907/2006) erityistä huolta aiheuttavien aineiden kandidaattilistalle. Selvityksen tulee kattaa aineet, joiden pitoisuus tuotteessa ylittää 0,1 painoprosenttia/aine kussakin yksittäisessä tuotteen komponentissa. Jos sopimusaikana kandidaattilistaan lisätään aineita, joita tuote sisältää, tulee toimittajan viestiä tästä tilaajalle kuuden kuukauden kuluessa kandidaattilistan päivityksen julkaisusta.	Tarjoajan selvitys tuotteen sisältämistä kandidaattilistan aineista.
EDELLÄKÄVIJÄTASO	
Edelläkävijä (recent colors. lavender)	Edelläkävijä

YMPÄRISTÖVASTUU

VAATIMUS	TODENTAMINEN
PERUSTASO	
Tyypin I ympäristömerkityt tuotteet: Esimerkki: Tarjotuilla tuotteilla on oltava Joutsenmerkki/EU-ympäristömerkki. <i>Huom: Ympäristömerkittyjä värikasetteja löytyy esimerkiksi Joutsenmerkiltä. Kriteeridokumentit ja lisätiedot saatavilla olevista tuotteista löytyy merkkien internetsivuilla:</i> Joutsenmerkki – Värikasetit <i>Tarkemmat ohjeet tyypin I ympäristömerkkien hyödyntämiseen hankinnoissa: Joutsenmerkki 2017:</i> Opas ympäristömerkkien käyttämiseen julkisissa hankinnoissa	Tuotteet, joille on myönnetty Joutsenmerkki täyttävät vaatimukset. Tarjoajan laatima muu selvitys, joka osoittaa vaatimusten täyttymisen, hyväksytään myös.
Pakkaukset: Tuotteen kuljetuspakkaukset on valmistettu kierrätys ja/tai uusiutuvista materiaaleista tai ne ovat useaan kertaan käytettäviä tai kierrätettäviä.	Tarjoajan toimittama selvitys tuotteen kuljetuspakkausmateriaaleista.

Muovien pakkausmerkinnät: Muovipakkauksissa tulee olla muovinkierrätys-merkintä (01–07). Kierrätysmerkin 07 (muut muovit ja muoviyhdistelmät) yhteydessä on lisäksi mainittu, sisältääkö pakkaus PVC-muovia tai muita halogenoituja muoveja.	Selvitys muovimerkinnän käytöstä tuotteessa ja pakkauksissa.
PVC-muovit ja ftalaatit: Tuotteen muovipakkauksissa ja etiketeissä ei ole käytetty PVC-muoveja tai muita halogenoituja muoveja eikä PVC:n pehmittimiä (ftalaatit).	Tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi pakkauksissa ja etiketeissä käytettyjen muovien laatu.
Kierrätys: <u>Esimerkki sopimusehdosta:</u> Tarjoaja toimittaa tilaajalle tarpeellisen määrän kierrätysastioita tyhjien väriainesäiliöiden ja varaosien kierrätykseen. Tarjoaja huolehtii siitä, että väriainesäiliöt ja varaosat hävitetään asianmukaisesti.	
EDELLÄKÄVIJÄTASO	
Edelläkävijä	Edelläkävijä

SOSIAALINEN VASTUU

VAATIMUS	TODENTAMINEN
PERUSTASO	
Toimitusketjun hallinta ja sosiaalinen vastuullisuus: <i>Huom: Oppaassa on liitteenä malli HUS:n käyttämästä Code of Conduct-versiosta (10/2019). Tuoteryhmä/tuote/sopimuskohdasta tulee tarkastella, mitä tämä sopimusehto koskee.</i> <i>Malleja sopimusehtojen käytöstä elektroniikka ja huonekaluhankinnoista: Finnwatch (2018): Sanoista tekoihin - Sosiaalisen vastuun pilottiprojekti Hansel Oy:n ja KL-Kuntahankinnat Oy:n kanssa</i> <u>Esimerkki sopimusehdosta:</u> 1. Vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet (Code of Conduct): Toimittajan tulee aktiivisesti varmistaa, että tämän [sopimuksen/puitesopimuksen] piiriin kuuluvat tuotteet valmistetaan olosuhteissa, jotka ovat sopimuksen liitteenä [numero] olevien vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteiden (Code of Conduct) mukaisia. Toimittajan vastuulla on valvoa toimitusketjua ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteita noudatetaan sekä sen omassa toiminnassa että puitesopimustuotteiden ja -palveluiden toimitusketjussa. Allekirjoittamalla sopimuksen toimittaja sitoutuu sopimuksen liitteenä olevaan vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteisiin (Code of Conduct) ja varmistaa, että tässä asetetut vähimmäisvaatimukset täyttyvät heidän omassa toiminnassaan ja toimitusketjussaan.	

Huom: Finnwatch suosittelee myös, että hankintayksikkö edellyttää sopimuskumppanilta vastuullisuuteen liittyviä toimenpiteitä ja politiikkoja alla olevan kohdan 2. mukaisesti.

2. Toimenpiteet ja politiikat

Toimittajan tulee viimeistään sopimuskauden alkaessa, tai myöhemmänä [hankintayksikön] kanssa nimenomaisesti sovittuna ajankohtana toteuttaa seuraavat toimet; selvyyden vuoksi todetaan, että alla tarkoitettut politiikat ja menettelyt voivat olla Toimittajan valitsemalla kielellä (esim. englanniksi) laadittuja:

- I. Toimittajan tulee laatia, hyväksyä ja julkistaa yksi tai useampi johdon hyväksymä politiikka, johon sisältyy sitoumus noudattaa edellä kohdassa 1. mainittuja vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteita;
- II. Toimittajan tulee viestiä edellä tarkoitettu politiikka omalle toimitusketjulleen, jonka kanssa Toimittajalla on sopimussuhde;
- III. Toimittajan tulee nimetä johtotason vastuuhenkilö kohdassa 1. tarkoitettujen vastuullisuuden vähimmäisvaatimusten noudattamisen valvontaan;
- IV. Toimittajalla tulee olla menettely säännöllisten riskiarviointien tekemiseen, sisältäen kohdassa 1. tarkoitettujen vastuullisuuden vähimmäisvaatimusten noudattamista koskevien olemassa olevien ja potentiaalisten riskien tunnistamisen ja priorisoinnin;
- V. Toimittajalla tulee olla menettely, jonka mukaisesti Toimittaja seuraa jatkuvasti toiminnan yhteensopivuutta kohdan 1. mukaisten vastuullisuuden vähimmäisvaatimusten kanssa;
- VI. Toimittajalla tulee olla menettely, jonka avulla ehkäistään epäkohtia ja poikkeamia kohdan 1. mukaisista vastuullisuuden vähimmäisvaatimuksista ja viipymättä vähennetään ja poistetaan niiden haitallisia vaikutuksia, esimerkiksi korjaamalla kyseinen epäkohta tai poikkeama.

Edellä kuvatut toimenpiteet tulee dokumentoida ja niitä on noudatettava jatkuvasti. Menettelyitä on noudatettava Toimittajan omissa toiminnoissa sekä koko toimitusketjussa.

Toimittajan tulee avustaa [hankintayksikköä] puitesopimuksen seurannassa muun ohella toimittamalla [hankintayksikölle] raportteja ja selvityksiä siitä, miten Toimittaja on täyttänyt kohtien 1. ja 2. mukaiset velvoitteensa. Raportti tai selvitys on toimitettava kuuden (6) viikon kuluessa [hankintayksikön] pyynnöstä.

Huom: Lisäksi Finnwatch suosittelee, että hankintayksikkö varaa tuotantolaitosten auditointioikein itselleen. Jos tätä vaaditaan, niin tulee tähän varata sopimuskauden aikana resursseja, jotta pystytään oikeasti seuraamaan ja valvomaan vastuullisuusväitteiden todenperäisyyttä.

Auditointioikeus

3. Toimittajan tulee sallia ja luovuttaa [hankintayksikölle] ja/tai sen edustajalle kohtuullisessa määrin kaikki asiaankuuluvat tiedot sekä pääsy tiloihin Toimittajan toiminnan arvioimiseksi siinä laajuudessa kuin on tarpeen, jotta [hankintayksikkö] voi tarkastaa, että Toimittaja noudattaa kohtien 1. ja 2. mukaisia velvoitteitaan.

Auditointioikeudesta, auditointiin liittyvistä ilmoituksista ja määräajoista, menettelytavoista, salassapidosta sekä oikeudesta auditoida alihankkijan toimintaa on sovittu jäljempänä luvussa [XX] [Tarkastusoikeus] . Jos tuotteet valmistaa muu toimitusketjuun kuuluva yritys kuin Toimittajan alihankkija, Toimittaja myötävaikuttaa mahdollisuuksiensa mukaan siihen, että [hankintayksikkö] voi tarkastaa myös tällaisen muun toimitusketjuun kuuluvan yrityksen tuotantolaitoksen toimintaa.

4. Toimittajan tulee kolmen (3) viikon kuluessa [hankintayksikön] pyynnöstä pystyä ilmoittamaan [hankintayksikölle], miltä tehtaalta yksilöity vertailutuote laite toimitetaan.

Seuraamukset

Jos toimittaja rikkoo vastuullisuuden kohdan 1. vähimmäisvelvoitteitaan (Code of Conduct) tai laiminlyö kohdan 2. sovittujen toimenpiteiden toteuttamisen, on [hankintayksiköllä] oikeus seuraaviin toimenpiteisiin rikkomuksen johdosta:

- I. Korjaavat toimenpiteet: [hankintayksiköllä] on oikeus kirjallisesti pyytää toimittajaa [määrä] kuukauden sisällä tai muussa [hankintayksikön] määrittämässä määräajassa esittämään [hankintayksikön] hyväksyttäväksi suunnitelma ja aikataulu toimittajan korjaaville toimenpiteille kohtien 1. ja 2. mukaisten velvoitteiden noudattamiseksi. Ehdotettujen toimenpiteiden ja aikataulun tulee olla oikeassa suhteessa rikkomukseen ja suunnitelmasta on selkeästi käytävä ilmi, miten Toimittaja konkreettisesti tulee korjaamaan rikkomuksen esitettyssä aikataulussa.
- II. Hyvitysmaksut: Jos Toimittaja ei sitoudu edellä tarkoitettuun hyväksyttävään suunnitelmaan ja aikatauluun, ei toimita niitä, tai ei suorita suunnitelmassa sovittuja toimenpiteitä määräajassa, [hankintayksiköllä] on oikeus vaatia

Toimittajaa maksamaan sille viivästyssakkoa tuhat (1000) euroa per alkava seitsemän (7) päivän viivästysjakso, kuitenkin enintään 15.000 euroa.

- III. Asiakaskohtaisten sopimusten ja tilausten rajoittaminen: Korjaavien toimenpiteiden vaatimisen lisäksi [hankintayksikkö] voi rajoittaa Toimittajan oikeutta osallistua Asiakkaiden kevennettyihin kilpailutuksiin ja/tai rajoittaa Asiakkaiden tilauksia Toimittajalta tämän puitesopimuksen sisällä siihen saakka, kunnes Toimittaja on korjannut kohdassa 1. tarkoitetun vastuullisuuden vähimmäisveloitteen rikkomuksen tai on ilmeistä, että rikkomus on lakannut.

Sopimuksen päättäminen: [hankintayksiköllä] on oikeus irtisanoa puitesopimus päättymään välittömästi kokonaan tai osittain jos Toimittaja ei suorita edellä tarkoitettuja korjaavia toimenpiteitä ja edellä tarkoitettua hyvitysmaksua on kertynyt enimmäismäärä. Asiakkaalla on oikeus irtisanoa asiakaskohtainen sopimus päättymään välittömästi kokonaan tai osittain, jos sen piiriin kuuluvien laitteiden tuotannossa on rikottu kohdassa 1. tarkoitettuja vastuullisuuden vähimmäisveloitteita eikä Toimittaja ole suorittanut edellä tarkoitettuja korjaavia toimenpiteitä.

EDELLÄKÄVIJÄTASO

Edelläkävijä	
--------------	--